

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

*Дробожур Р. Р.,
асистент кафедри інформаційних технологій,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ГАЛУЗІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕЛЕКТРОННОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ ОСВІТИ

Реформування освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, що відбуваються останні роки у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Одним зі шляхів оновлення змісту освіти й узгодження його з сучасними потребами, інтеграцією до європейського та світового освітніх просторів є всебічна інформатизація галузі освіти загалом і навчального процесу зокрема. І якщо завдання інформатизації навчального процесу можна покласти на окремі навчальні заклади, їх відділи, структурні підрозділи, а часом — на самих викладачів, — то питання загальної інформатизації сфери освіти вимагають систематизованого й уніфікованого підходу та запровадження на державному рівні.

Першими кроками в процесі інформатизації освітньої сфери стало створення та впровадження державної інформаційно-виробничої системи в галузі освіти (ІВС «Освіта») у 2004 році [5]. Впровадження даної системи передбачало здійснення Міністерством освіти та науки України (МОН) наступних заходів: створення інфраструктури для збирання, оброблення та захисту даних з питань освіти; впровадження повного циклу виготовлення документів про здобуття освіти, присвоєння вчених звань та наукових ступенів, студентських та учнівських квитків на ІВС «Освіта»; забезпечення взаємодії ІВС «Освіта» з автоматизованими системами керування «Експрес-2», «Експрес-УЗ», «Експрес-УЗМ» з метою упорядкування надання студентам та учням пільг для проїзду залізницею.

В такому вигляді ІВС «Освіта» проіснувала понад 5 років. Проте, недосконалість та низький рівень функціональності системи, зокрема, — відсутність повноцінної бази даних навчальних закладів та бази даних документів про освіту, вимагали значної модернізації системи. Вже у 2008 році з метою оперативного інформування абітурієнтів про кількість поданих заяв на навчання до вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації за пропозицією директора Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО) Ярослава Болюбаша було забезпечено функціонування інформаційної системи «Конкурс» (ІС «Конкурс») [3]. Але не можна не відзначити низький рівень організації й технічного забезпечення роботи ІС «Конкурс»: по-перше, система не відображала повні дані про перебіг вступної кампанії, а містила лише узагальнені статистичні показники середнього балу абітурієнтів, що подали заяви до певного ВНЗ на певний напрям (факультет) та дані про обсяг державного замовлення; по-друге, не було передбачено синхронізації ІС «Конкурс» з ІВС «Освіта».

У 2011 році почалася розробка нової інформаційної системи у галузі освіти — Єдиної державної електронної бази з питань освіти, складовими частинами якої стали первинні дані, що містяться у державній інформаційно-виробничій системі для інформаційного та документарного забезпечення фізичних і юридичних осіб даними з питань освіти (ІВС Освіта), Державному реєстрі вищих навчальних закладів і електронній базі персональних даних та результатів зовнішнього незалежного оцінювання національної системи оцінювання якості освіти[1, 2].

Єдина державна електронна база з питань освіти (ЄДЕБО) є автоматизованою системою збирання, верифікації, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо надавачів та отримувачів освітніх послуг з метою забезпечення потреби фізичних та юридичних осіб [4]. Фактично, ЄДЕБО — це державний реєстр, із яким працюють системи автоматизації роботи приймальних комісій навчальних закладів. Саме з ЄДЕБО взаємодіє система електронної подачі заяв для участі у конкурсному відборі. Крім того, ЄДЕБО забезпечує статистичними даними МОН України, інформаційно-пошукові системи, мас-медіа. У ЄДЕБО зібрані документи про отримання загальної освіти, дані Українського центру оцінювання якості освіти, усі відомості про навчальні

заклади України. З Єдиною базою даних працюють системи автоматизації роботи приймальних комісій навчальних закладів.

Дані з цієї бази використовуються під час виготовлення документів про освіту державного зразка; документів про вчені звання та наукові ступені; ліцензій на надання освітніх послуг та сертифікатів про акредитацію; учнівських (студентських) квитків; для отримання інших відомостей інформаційного характеру та обробки статистичних даних в інтересах навчальних закладів, установ освіти для здійснення контролю та прийняття управлінських рішень.

Очевидними перевагами Єдиної бази є її тісна інтеграція з автоматизованими системами приймальних комісій а також з іншими автоматизованими інформаційними сервісами в сфері освіти, такими, як ІС «Конкурс» та «Електронна заява». Зокрема, взаємодія ЄДЕБО з ІС «Конкурс» стала на рівень ефективнішою за рахунок автоматичної синхронізації даних.

Підсумовуючи, варто зауважити, що на шляху до всебічної інформатизації галузі освіти в Україні зроблено чималу роботу. Розроблені та впроваджені системи інформатизації та автоматизації на сьогоднішній день успішно функціонують, хоча й потребують більш тісної інтеграції одна з одною.

Література

1. Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні: Указ Президента України від 30 вересня 2010 р. N 926 .—Офіційний вісник Президента України. — 2010 р.— № 27, ст. 17.
2. Питання державної реєстрації вищих навчальних закладів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 329 (329-2006-п).—Офіційний вісник України.—2006. — № 11.— ст.754.
3. Про забезпечення функціонування інформаційної системи «Конкурс»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 червня 2008 р. № 514. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/515/.
4. Про створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 р. № 752. — Офіційний вісник України. — 2011. — № 55, ст. 37.
5. Про створення та впровадження державної інформаційно-виробничої системи в галузі освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 липня 2004 р. № 841.—Офіційний вісник України.—2004 р.— № 27.— том 1.— ст. 214.—стаття 1780.